

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

BIS-NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de invoering van een regulerend kader voor waterstof distributie
- Principiële goedkeuring met oog op adviesvraag aan de SERV, de Minaraad en de VREG

Samenvatting

Het ontwerp van decreet voert een regelgevend kader in voor de distributie van waterstof via leidingen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. Dit zal bijdragen aan de ontwikkeling van de waterstofmarkt en de uitbouw van waterstofleidingen en -netten in het Vlaamse Gewest. Het potentieel van waterstof kan zo maximaal en kostenefficiënt benut worden met het oog op het bereiken van de klimaatdoelstellingen.

Dit ontwerp van decreet stelt de procedure en voorwaarden vast voor het aanwijzen van één gereguleerde waterstof distributienetbeheerder op het grondgebied van het Vlaams Gewest. Dit ontwerp van decreet stelt het beheerregime vast voor de waterstof distributienetbeheerder, evenals de uitzonderingsregimes die van toepassing zijn op de reeds bestaande waterstofinfrastructuur en op gesloten distributienetten voor waterstof, directe leidingen voor waterstof en waterstofleidingen of -netten op de eigen site.

Dit ontwerp van decreet stelt de fundamentele principes vast voor de toekomstige regulering van de waterstofmarktordering, waarbij de taken en verplichtingen van de waterstof distributienetbeheerder en de VREG als regulator worden vastgelegd. Deze rollen en verantwoordelijkheden zijn gebaseerd op deze in de elektriciteits- en aardgasmarkt, maar vanwege de verschillen met de waterstofmarkt, zijn er enkele bijkomende en afwijkende taken voorzien.

De waterstof distributienetbeheerder is verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van een indicatief ontwikkelingsplan voor waterstof distributieinfrastructuur dat hoofdzakelijk grote eindafnemers van waterstof beleeft, en het verlenen van open en niet-discriminerende toegang tot het waterstof distributienet tegen gereguleerde tarieven. Daarnaast is de waterstof distributienetbeheerder verantwoordelijk voor het opstellen van de waterstof kwaliteitsnormen, welke door de Vlaamse Regering, na advies van de VREG, worden goedgekeurd. Na de goedkeuring van deze waterstof kwaliteitsnormen, waarborgt de waterstof distributienetbeheerder de waterstof kwaliteit in zijn waterstofnet.

Dit ontwerp van decreet stelt eveneens de taken en verplichtingen van de beheerder van een privé-distributienet voor waterstof, beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof en beheerder van een directe leiding voor waterstof vast.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2023/242 werd op 9 juni 2023 bekomen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 9 juni 2023 verkregen.

Op 3 juli 2023 werd het begrotingsakkoord verkregen.

Op 5 juli 2023 werd het akkoord van de Vlaamse minister van bestuurszaken bekomen.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

De transitie naar een duurzame en klimaatbestendige samenleving en economie is een enorme uitdaging, met aan de basis hiervan een duurzame energietransitie. De realisatie van deze transitie vereist een diepgaande decarbonisering van de energievoorziening en dus een grootschalige overschakeling van het gebruik van fossiele energie naar koolstofarme energie. Daarnaast is het ook essentieel om de grondstoffen te decarboniseren, zoals in de staalproductie, cementproductie, chemie en raffinage, die momenteel vaak een hoge CO₂-uitstoot hebben tijdens het productieproces. Een belangrijk onderdeel van deze transitie is de evolutie naar het elektrificeren van de energievoorziening, zowel op vlak van transport, industrie als warmte. Echter is elektrificatie niet altijd technisch haalbaar of economisch realistisch. In deze hard-to-abate sectoren zal hernieuwbare en koolstofarme waterstof een belangrijke rol vervullen.

Waterstof (H₂) is geen energiebron, maar een energiedrager. Men heeft met andere woorden energie nodig om waterstof te maken. Deze productie van waterstof kan gebeuren uit diverse energiebronnen. Waterstof wordt momenteel voornamelijk aangemaakt op basis van het stoomkraken van aardgas (CH₄). Deze waterstof wordt grijze waterstof genoemd. Wanneer de CO₂ die

vrijkomt bij dit proces wordt afgevangen en opgeslagen (of hergebruikt voor industriële toepassingen), spreekt men van blauwe waterstof. Deze is voor het grootste deel koolstofvrij en is dus een vorm van koolstofarme waterstof. De productie van blauwe waterstof zal in de toekomst toenemen. Daarnaast zal in de toekomst waterstof zeer waarschijnlijk in toenemende mate worden geproduceerd op basis van elektriciteit. Dat gebeurt met het elektrolyseproces, waarbij water wordt gescheiden in zuurstof en waterstof. Indien waterstof wordt geproduceerd met hernieuwbare elektriciteit, is het hele proces in principe koolstofvrij en spreekt men van groene of hernieuwbare waterstof. Tevens is waterstof een bijproduct uit de (petro-)chemie (o.a. bij chloorproductie). Voor waterstof als bijproduct bestaat er geen eenduidige kleuraanduiding.

Zoals eerder aangehaald, zal ook waterstof een centrale rol spelen bij de transitie naar klimaatneutraliteit. Zo heeft hernieuwbare en koolstofarme waterstof het potentieel om fossiele gassen, waaronder aardgas, geleidelijk te vervangen en kan het worden gebruikt als brandstof, energiedrager of grondstof om de emissies in hard-to-abate sectoren, i.e. sectoren waar elektrificatie technisch niet haalbaar of economisch niet realistisch is, te verminderen. Het toepassingspotentieel van waterstof wordt visueel samengevat in de [Waterstofladder van Michael Liebreich](#)¹, waarbij er prioriteit gegeven wordt aan het verduurzamen van de huidige grijze waterstoftoepassingen.

De snelle ontwikkeling van een waterstofmarkt kan dan ook op veel belangstelling rekenen, dit zowel in Vlaanderen als in onze buurlanden en op Europees niveau. Wat het regelgevend kader betreft, publiceerde de Europese Commissie op 8 juli 2020 haar waterstofstrategie wat geleid heeft tot wetgevingsvoorstellen in het pakket “Waterstof en koolstofarme gasmarkten” (of “gaspakket”), dat op 15 december 2021 werd gepubliceerd. Eén van de belangrijkste doelstellingen van het gaspakket is het tot stand brengen van een competitieve waterstofmarkt, het creëren van het juiste investeringsklimaat en het mogelijk maken van de ontwikkeling van een specifieke, kostenefficiënte waterstofinfrastructuur, ook voor de handel met derde landen.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Vlaanderen ziet een belangrijke rol, zowel als grondstof als als energiedrager, weggelegd voor hernieuwbare en koolstofarme waterstof in sectoren waar elektrificatie geen oplossing kan bieden met het oog op het bereiken van haar klimaatdoelstellingen. Zo zijn er in onze havens grote, industriële waterstofproductie- en consumptieclusters aanwezig waar waterstof een rol kan spelen bij de verduurzaming, zoals in de (petro)chemie- en staalindustrie waar nu hoofdzakelijk grijze waterstof wordt gebruikt. Bovendien kan een bloeiende waterstofeconomie voor Vlaanderen heel wat economische opportuniteiten creëren. Zo hebben onze industrie en kennisinstellingen de afgelopen jaren reeds heel wat expertise opgebouwd in de wereldwijde, groeiende markt van waterstoftechnologie en -toepassingen. Daarenboven beschikt Vlaanderen momenteel al over een uitgebreid waterstofnetwerk dat ontwikkeld en gebouwd werd door private spelers als onderdeel van hun marktontwikkeling en over een voortreffelijke logistieke ligging qua havens. Dankzij deze troeven is Vlaanderen uitstekend gepositioneerd om Europese koploper te worden in het domein van waterstof.

De bevoegdheid rondom het transport van waterstof is in België opgesplitst in een federale bevoegdheid (het ‘grote’ *vervoer* van waterstof over grote afstand in combinatie met groot volume voor interconnecties tussen clusters, landen, knooppunten van waterstof, waarbij uitzonderlijk bepaalde afnemers kunnen worden bediend) en een regionale bevoegdheid (de *distributie* van waterstof, d.w.z. het transport van waterstof met het oog op de belevering aan afnemers van waterstof). De federale overheid is dan ook bevoegd om een wetgevend initiatief te nemen rondom het reguleren van het vervoer van waterstof via leidingen. De federale wet betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen ligt ter stemming voor in de federale Kamer.

¹ <https://www.linkedin.com/pulse/clean-hydrogen-ladder-v40-michael-liebreich/>

De distributie van waterstof via leidingen is vandaag de dag in het Vlaamse Gewest nauwelijks aan regulering onderworpen. Weliswaar dienen deze leidingen te voldoen aan een aantal bepalingen om de veiligheid bij de bouw en exploitatie van deze infrastructuren te garanderen. Echter bestaat er geen regelgevend kader voor de waterstofmarkt en -infrastructuur. Zo kan momenteel iedereen die over de vereiste vergunningen beschikt een waterstofdistributienetwerk ontwikkelen en uitbaten.

Een duidelijk, adequaat en pragmatisch regelgevend kader voor waterstofdistributienetten is echter essentieel met het oog op het bieden van investerings- en rechtszekerheid om o.a. de verdere ontwikkeling van een waterstofeconomie en concrete investeringen mogelijk te maken. Momenteel belemmert het ontbreken van een aantal regelgevende basisprincipes, zoals de Europese Commissie reeds heeft vooropgesteld voor de aardgas- en elektriciteitsmarkt (waaronder de vrije toegang tot waterstofnetwerken, transparante tarieven, vrije vermarkting van de waterstofmoleculen en transparante investeringsplannen die investeringen op de middellange en lange termijn mogelijk maken) de participatie van marktspelers op deze nieuwe waterstofmarkt en dus ook het broeikasgasemissiereductiepotentieel van de toepassing van waterstof in hun activiteiten. Om de integratie van hernieuwbare en koolstofarme waterstof in het Vlaamse Gewest te bevorderen en de doelstellingen van de Vlaams Regering niet te hypothekeren, is het opzetten van een gepast regelgevend kader voor waterstofdistributienetten dus van cruciaal belang.

Echter zijn de huidige omstandigheden van de energiemarkt voor waterstof in het Vlaamse Gewest sterk verschillend van deze op de elektriciteits- en aardgasmarkt ten tijde van de introductie van de regulering. Zo zijn de elektriciteits- en aardgasmarkt vandaag de dag mature markten, terwijl de energiemarkt voor waterstof zich nog in een ontwikkelingsfase bevindt. Aangezien de mate van regulering de maturiteit van de markt dient te weerspiegelen, kan de invoering van een regulerend kader voor waterstof best op een flexibele en stapsgewijze manier gebeuren. Het regelgevend kader voor de distributie van waterstof via leidingen zal dan ook op een aantal punten verschillen van deze voor aardgas. Zo zijn er momenteel nog veel onduidelijkheden over de relevante veiligheidsmaatregelen en maatregelen ter bescherming van het leefmilieu (o.a. in verband met het voorkomen en minimaliseren van waterstofemissies). Het is daarom belangrijk dat er voldoende flexibel kan worden ingespeeld op relevante ontwikkelingen. Het ontwerp van decreet voorziet ook in een aantal uitzonderingsregimes die van toepassing zijn op de reeds bestaande waterstofinfrastructuur en op gesloten distributienetten voor waterstof, directe leidingen voor waterstof en waterstofleidingen of -netten op de eigen site. Het nu reeds implementeren van een verregaande regulering voor deze waterstofinfrastructuur zou namelijk net de ontwikkeling van de waterstofenergiemarkt verhinderen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Waterstof wordt vandaag vooral gebruikt als grondstof in de (petro)chemische - en staalsector. Zowel in Vlaanderen, als in onze buurlanden en op Europees niveau, zijn er snelle ontwikkelingen rond waterstof, waaronder meer energetische toepassingen, inclusief voor maritiem transport. Ook industriële bedrijven en kennisinstellingen zetten in op technologische ontwikkelingen in deze sector.

Het Vlaams Gewest wil de beleidsambities versterken om het potentieel van waterstof maximaal te benutten met het oog op het bereiken van de klimaatdoelstellingen. De Vlaamse Regering gaf in verschillende beleidsdocumenten aan dat waterstof integraal deel zou uitmaken van haar beleid inzake de reductie van de broeikasgasuitstoot in het Vlaamse Gewest:

Vlaamse klimaatstrategie 2050

“Vandaag is de industrie een grote verbruiker van fossiele brandstoffen: olie, steenkool en aardgas. Een deel van dit verbruik zal in de toekomst niet geëlektrificeerd kunnen worden. Daarom zal de industrie ook gedeeltelijk overschakelen op klimaatneutrale brandstoffen. Voor zover economisch zinvol kan ook een verdere elektrificatie van de industrie tot een drastische emissiereductie leiden.

...

Het elektrolyseproces kan water met behulp van elektriciteit omzetten in duurzame waterstof. Deze molecule kan aangewend worden als grondstof in de chemie, bijvoorbeeld via combinatie met stikstof of CO₂ voor de productie van grondstoffen als ammoniak en methanol.

...

Vlaanderen heeft vandaag reeds een uitgebreid netwerk van pijpleidingen voor tal van producten: aardgas, ethyleen, olie, zuurstof, stikstof... Dit netwerk kan nog uitgebreid worden om grotere volumes (waterstof) en nieuwe producten (CO₂) te transporteren – dit vermindert het gebruik van vrachtwagens en schepen.

...In de industriële sectoren vereist de transitie een aantal nieuwe, innovatieve technologieën die nog verder ontwikkeld worden, zoals onder meer CCUS (Carbon Capture and Utilisation or Storage), en manieren om grote hoeveelheden klimaatneutrale waterstof te produceren, dat vervolgens kan dienen als brandstof of grondstof in de industrie..."

Vlaams Regeerakkoord 2019-2024

"We investeren verder in onderzoek en ontwikkeling naar duurzame energie- en klimaatoplossingen. We hebben hierbij de ambitie om Europese koploper te worden in onder meer waterstof."

Het Vlaams Energie- en klimaatplan 2021-2030

"In Vlaanderen is reeds heel wat kennis en expertise opgebouwd rond waterstof, zowel in de industrie als aan de kennisinstellingen. Vlaanderen heeft de ambitie om Europese koploper te worden inzake waterstoftechnologie. Hiervoor heeft het heel wat troeven in handen:

- Vlaanderen wordt doorkruist door het grootste waterstofleidingnetwerk ter wereld;
- Een strategische positie binnen Europa met een dicht verweven aardgasnetwerk en elektriciteitsnetwerk;
- Een dicht vervoersnet, zowel over de weg als het over het water;
- De aanwezigheid van industriële clusters in de havens met grote waterstof productie- en consumptieclusters waar waterstof een rol kan spelen bij de verduurzaming: zowel voor rechtstreeks gebruik als om CO₂ te recyclen tot nuttige moleculen (bv. power-to-methanol);
- Goede logistieke plaatsing via de havens voor transport van geïmporteerde of lokaal geproduceerde waterstof.

De [Vlaamse waterstofvisie en -strategie "Europese koploper via duurzame innovatie"](#)² werd gepubliceerd op 13 november 2020. Het is een tweeledige visie met vijf strategische doelstellingen.

- Via **onderzoek en innovatie** het **Vlaams industrieel ecosysteem versterken** met het oog op een optimale positionering in de Europese en wereldwijde waardeketen van waterstoftechnologie;
- De **implementatie van waterstof in Vlaanderen ondersteunen** met het oog op de duurzame transitie in de industrie.

De 5 strategische doelstellingen zijn:

1. Versterken Vlaamse onderzoeksbasis in het domein van waterstof;
2. Versterken Vlaams industrieel ecosysteem;
3. Stimuleren gebruik van H₂ en toepassing H₂-technologieën;
4. Internationaal met focus op de buurlanden;
5. Flankerend beleid dat moet stimuleren en ondersteunen.

Een belangrijke implementatie van de Vlaamse waterstofstrategie is de deelname van Vlaanderen aan de Europese IPCEI (Important Project of Common European Interest) Hydrogen for Climate. Met de lancering van deze IPCEI rond waterstof wilt Europa de ontwikkeling van een Europese waardeketen rond waterstof stimuleren. De waterstofsector wordt ook in de Europese strategie beschouwd als een veelbelovende technologische sector met een groeipotentieel die de duurzame groei kan ondersteunen, en waarvan Europa wereldwijd het technologisch leiderschap kan opnemen.

² <https://www.ewi-vlaanderen.be/sites/default/files/downloads/bestanden/5fad5387b328e9000c00018b.pdf>

In dit kader financiert Vlaanderen een aantal belangrijke investeringsprojecten (grootte orde 125 miljoen euro).

Naast de IPCEI-projecten biedt VLAIO ondersteuning aan bedrijven die projecten in de context van waterstof wensen uit te voeren via de volgende kanalen:

- *Ondersteuning bij het aanvragen van Europese subsidies (Connecting Europe Facility en ETS Innovatiefonds);*
- *De mogelijkheid van ad hoc Vlaamse subsidies om investeringsdossiers voor te bereiden;*

Beschikbaarheid van het reguliere ondersteuningsaanbod van VLAIO (onderzoeks- en innovatiekanalen en financieel ondersteuningsaanbod). Er zal een regelgevend kader voor het bouwen en beheren van waterstofnetwerken uitgewerkt worden.”

In de context van voorliggend voorontwerp van decreet, is vooral de laatste strategische doelstelling van de Vlaamse Waterstofvisie en -strategie van belang. Het flankerend beleid moet waterstof echt uitrollen in ons Vlaams ecosysteem, waarin de havens een essentiële facilitatorrol kunnen opnemen. Een belangrijke uitdaging hierin is de verdere implementatie en uitrol van een doordachte waterstofinfrastructuur die gebaseerd moet zijn op realistische infrastructuurnoden op de korte- en middellange termijn, waarbij er voldoende rekening moet worden gehouden met de reeds bestaande waterstofinfrastructuren en efficiënte samenwerkingsovereenkomsten binnen industriële sites.

C. Totstandkomingsprocedure

In het kader van deze decretale invulling organiseerde VEKA een schriftelijke stakeholderbevraging met de mogelijkheid om te reageren tot en met 31 januari 2023. Bij deze bevraging werden o.a. private en publieke ondernemingen met bestaande of toekomstige waterstofprojecten, relevante sectorfederaties, natuur- en milieubewegingen, de regulator, kennisinstellingen, havenbedrijven, nutsmaatschappijen en de relevante diensten van de Vlaamse Overheid bevestigd over het nieuwe regelgevende kader.

De reacties uit deze bevraging werden confidencieel behandeld en verwerkt in een geaggregeerd rapport. Het geaggregeerd rapport diende als leidraad voor een fysiek stakeholderoverleg dat doorging op maandag 27 februari 2023.

De reacties uit de stakeholderbevraging, het stakeholderoverleg en hierbij horend bilateraal overleg werden gebruikt om dit ontwerp van decreet vorm te geven.

Het ontwerp van decreet bevat bepalingen over verwerking van gegevens, maar moet niet voor advies voorgelegd worden aan de Vlaamse Toezichtcommissie of de Gegevensbeschermingsautoriteit. Het ontwerp beoogt immers waterstofnetten te reguleren die bestemd zijn om grote eindafnemers te bevelen. Het gaat dus om gegevens van grote ondernemingen die de facto rechtspersonen zijn. De bepalingen van het ontwerpdecreet hebben dus geen betrekking op de verwerking van persoonsgegevens.

D. Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest

De bevoegdheid voor distributienetwerken voor waterstof ligt bij de gewesten om de volgende redenen.

1. Ingevolge art. 6, §1, VII, 1^e lid, b) BWHI behoort de “openbare gasdistributie” toe aan de gewesten, terwijl de federale overheid op grond van art. 6, §1, VII, 2^e lid, c) BWHI bevoegd is voor “vervoer” van energie.

2. In tegenstelling tot voor elektriciteit (70 kV), wordt in de BWHI geen duidelijk aanknopingspunt aangereikt voor het onderscheid tussen vervoer en distributie van gas.

3. In de parlementaire voorbereiding bij de wijziging van de BWHI in 1988 werd de gasdistributie (op basis van de definitie in art. 1 van de Gaswet van 12 april 1965) omschreven als “*de werkzaamheid die*

*tot doel heeft gas door middel van leidingen te leveren aan verbruikers gevestigd op het grondgebied van een bepaalde gemeente of op het grondgebied van verschillende aan elkaar palende gemeenten die met het oog op de levering van gas onderling een overeenkomst hebben gesloten”.*³

Aansluitend hierbij schuift het Grondwettelijk Hof⁴ als onderscheidend criterium het ‘al dan niet in hoofdzaak beleveren over het net van eindafnemers’ naar voren:

- de gewestelijke bevoegdheid inzake gasdistributie omvat dan de bevoegdheid om de netten te reguleren die in essentie bestemd zijn om eindafnemers te bedienen. Dit geldt zelfs indien die eindafnemers geen huishoudelijke afnemers zijn;
- de federale bevoegdheid inzake gasvervoer heeft dan weer betrekking op de infrastructuur die in essentie bestemd is voor het louter transporteren van gas. Hierbij kan dit net desgevallend enkel uitzonderlijk gebruikt worden om bepaalde eindafnemers te bedienen, zonder dat dit net daardoor onmiddellijk een distributienet wordt.

Ook de afdeling Wetgeving van de Raad van State stelde, met verwijzing naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof over de afbakening tussen distributie en vervoer, “dat de netactiviteit die erop gericht is om aardgas te leveren aan eindafnemers tot de bevoegdheid van de gewesten behoort. Het is daarbij niet relevant of het om huishoudelijke of niet-huishoudelijke eindafnemers gaat; evenmin is relevant wat de grootte is van de betrokken infrastructuur”^{5,6}

4. Inzake de vraag of beide bevoegdheidsgronden ook betrekking hebben op andere energieproducten (dan aardgas), kunnen we het volgende opmerken:

- Federale bevoegdheid inzake vervoer van energie:

Hier kan worden verwezen naar de parlementaire voorbereidingen waarbij inzake vervoer reeds werd gesteld: *“Hiermee worden bijvoorbeeld geïmagineerd de hoogspanningslijnen van 150, 220 en 380 KV, de pijpleidingen voor vervoer van petroleum en het transportnet van Distrigaz.”* (eigen onderlijning);

- Gewestelijke bevoegdheid inzake openbare gasdistributie:

Inzake distributie is het in die zin relevant dat voor invulling van het begrip ‘openbare gasdistributie’ in art. 6, §1, VII, 1^e lid, b) BWHI teruggerepen wordt naar art. 1 van de Gaswet van 12 april 1965 (zie boven). Gelet op het feit dat (i) de Gaswet van 12 april 1965 een duidelijk onderscheid maakt tussen ‘gas’ (i.e. *“elke brandstof die gasvormig is bij een temperatuur van 15 graden Celsius en onder een absolute druk van 1,01325 bar”*)⁸ en ‘aardgas’ (i.e. *“elke gasvormige brandstof die hoofdzakelijk bestaat uit methaan van ondergrondse oorsprong, met inbegrip van vloeibaar aardgas, afgekort ‘LNG’”*)⁹; (ii) waterstof aldus kwalificeert als ‘gas’ in de zin van de Gaswet; en (iii) de definitie van ‘gasdistributie’¹⁰ enkel verwijst naar ‘gas’, kan er bijgevolg van worden uitgegaan dat

³ Verslag bij het wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, *Parl.St.* Kamer B.Z. 1988-89, 26 juli 1988, nr. 516/6, 144 en Wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, *Parl.St.* Kamer B.Z. 1988-89, 26 juli 1988, nr. 516/1, 12.

⁴ GwH 9 juli 2013, nr. 98/2013, §B.11.3.

⁵ Adv.RvS nr. 70.190/VR van 8 november 2021, 7.

⁶ Zie hieromtrent bijvoorbeeld ook F. Vandendriessche (ed) *Energieright in België en Vlaanderen* 2020, p. 41.

⁷ Verslag bij het wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, *Parl.St.* Kamer B.Z. 1988-89, 26 juli 1988, nr. 516/6, 145.

⁸ Art. 1, 1° Gaswet van 12 april 1965.

⁹ Art. 1, 2° Gaswet van 12 april 1965.

¹⁰ Art. 1, 12° Gaswet van 12 april 1965.

openbare waterstofdistributienetten (met het oog op het beleveren van eindafnemers) vallen onder de bevoegdheid inzake 'openbare gasdistributie'.

Bovenstaande redenering werd bevestigd door de afdeling Wetgeving van de Raad van State die in een advies van 2 februari 2022 besloot: *"Bijgevolg is de bevoegdheid van de gewesten niet beperkt tot de openbare distributie van aardgas, maar geldt ze ook voor andere vormen van gas."*¹¹ De Raad van State herhaalde haar standpunt in een advies van 12 oktober 2022 over een voorontwerp van wet betreffende het vervoer van waterstof en voegde daaraan toe: *"De netactiviteit die erop gericht is om waterstof te leveren aan eindafnemers behoort tot de bevoegdheid van de gewesten en het is daarbij niet relevant of het om huishoudelijke of niet-huishoudelijke eindafnemers gaat; evenmin is relevant wat de grootte is van de betrokken infrastructuur."*¹²

Aangezien voorliggend ontwerpdecreet beoogt de waterstofnetten te reguleren die in essentie bestemd zijn om eindafnemers te beleveren, valt het onder de gewestbevoegdheid inzake openbare gasdistributie, ook indien die eindafnemers geen huishoudelijke afnemers zijn.

E. Beknopte inhoud

In afwachting van de definitieve goedkeuring van het EU Gas Package, dat momenteel wordt verwacht eind 2023/begin 2024, is er besloten om nu al een regelgevend kader voor waterstofdistributie uit te werken dat gealigneerd is met de algemene benadering van de Europese Raad. Door het reeds op te stellen van een dergelijk ontwerp van decreet wordt er getracht om voldoende juridische zekerheid te bieden zodat o.a. potentiële investeringen niet worden uitgesteld en de waterstofmarkt zich volop kan blijven ontwikkelen. De Vlaamse regelgeving zal zich verder conformeren aan de Europese richtlijn van zodra het EU Gas Package definitief wordt aangenomen.

De bepalingen uit dit ontwerp van decreet zijn, met uitzondering van een meldingsplicht en een aantal algemene veiligheidsmaatregelen en maatregelen ter bescherming van het leefmilieu, niet van toepassing op de distributie van waterstof via leidingen die de eigen site niet overschrijden. Deze algemene veiligheidsmaatregelen en maatregelen ter bescherming van het leefmilieu hebben onder meer betrekking op het voorkomen en minimaliseren van waterstofemissies en het invoeren van enkele monitorings- en inspectieverplichtingen. Gezien de veiligheidsrisico's en het mogelijke¹³ [global warming potential van waterstof](#)¹⁴, worden deze bepalingen ter bescherming van het leefmilieu ingevoerd voor elke waterstofleiding of -net in het Vlaamse Gewest¹⁵ en de veiligheidsmaatregelen voor alle waterstofleidingen of -netten voor waterstofdistributie in het Vlaamse Gewest. (De veiligheid van de openbare gasdistributie is immers een gewestelijke bevoegdheid¹⁶). Hierdoor kunnen de voordelen van een waterstofeconomie, zoals het verminderen van broeikasgasemissies, met een minimale negatieve impact en risico's gerealiseerd worden. Er zijn momenteel nog veel onduidelijkheden over de relevante (klimaat)veiligheidsnormen op vele domeinen (o.a. het toelaatbare, (klimaat)veilige materiaal voor de waterstofleidingen, het potentieel van hergebruik van bestaande aardgasleidingen, veiligheidsprocedures, etc.). Deze normen dienen de komende jaren dan ook verder in kaart gebracht te worden. Daarom wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om hieromtrent nadere regels te bepalen zodat er voldoende flexibel kan worden ingespeeld op relevante ontwikkelingen.

¹¹ Adv.RvS nr. 70.736/3 van 2 februari 2022, 5-7.

¹² Adv.RvS nr. 71.998/VR/3 van 12 oktober 2022, 6-7.

¹³ Het IPCC heeft nog geen GWP-waarde toegekend aan het indirecte broeikaseffect van waterstof. Zie table in [7SM - The Earth's Energy Budget, Climate Feedbacks and Climate Sensitivity Supplementary Material \(ipcc.ch\)](#).

¹⁴ SAND, M., SKEIE, R.B., SANDSTAD, M. ET AL. A MULTI-MODEL ASSESSMENT OF THE GLOBAL WARMING POTENTIAL OF HYDROGEN. NATURE, COMMUN EARTH ENVIRON 4, 203 (2023). [HTTPS://DOI.ORG/10.1038/s43247-023-00857-8](https://doi.org/10.1038/s43247-023-00857-8)

¹⁵ Artikel 6, §1, II, 1°, BWHI.

¹⁶ Adv.RvS nr. 70.190/VR van 8 november 2021, 7.

Dit ontwerp van decreet voorziet in een regelgevend kader voor *het waterstofdistributienet* dat hoofdzakelijk levert aan grote afnemers van waterstof. Waterstof zal in eerste instantie hoofdzakelijk een rol spelen in industriële processen waarbij waterstof geleverd wordt aan grote afnemers van waterstof. Een doorgedreven regulering voor het waterstofdistributienet is vandaag reeds opportuun voor de ontwikkeling van een liquide waterstofmarkt.

De Vlaamse Regering wijst, op advies van de VREG, één rechtspersoon aan die belast is met het beheer van het waterstofdistributienet op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. De procedure en de criteria voor de aanwijzing worden bepaald, na advies van de VREG, door de Vlaamse Regering, die de kandidaturen zal evalueren op basis van transparante en onpartijdige criteria. De aanduidingstermijn bedraagt twintig jaar.

De waterstofdistributienetbeheerder heeft verschillende verantwoordelijkheden, waaronder het zorgen voor een vrije en niet-discriminerende toegang tot het waterstofdistributienet tegen gereguleerde tarieven. Daarnaast is de waterstofdistributienetbeheerder verantwoordelijk voor het garanderen van de waterstofkwaliteit in zijn waterstofnet en het opstellen van een ontwikkelingsplan in overleg met alle relevante waterstofbedrijven en overheden. Dit ontwikkelingsplan is indicatief en dus niet-bindend. De markt voor de distributie van waterstof is immers nog jong, en de verwachting is dan ook dat deze plannen in de beginjaren (sterk) zullen wijzigen. Echter kan de Vlaamse Regering de waterstofdistributienetbeheerder, in specifieke en welomlijnde gevallen, wel bevelen het waterstofdistributienet verder te ontwikkelen. Deze verplichte ontwikkeling kan enkel worden bevolen na een positieve kosten-batenanalyse door de VREG en als de ontwikkeling van uitzonderlijk economisch belang is voor het Vlaamse Gewest.

De beheerder van het waterstofdistributienet moet zich houden aan strenge voorwaarden voor verticale en horizontale ontvlechting. Om zijn onafhankelijkheid van de waterstofnetgebruikers te waarborgen en discriminatie van bepaalde netgebruikers te voorkomen, is het niet toegestaan dat hij betrokken is bij de productie of levering van waterstof, aardgas, biogas, elk gas dat hoofdzakelijk bestaat uit methaan, waaronder biomethaan, of elektriciteit (verticale ontvlechting). Om te voorkomen dat er sprake is van kruissubsidiëring, dienen de activiteiten van de waterstofdistributienetbeheerder met betrekking tot het beheer en de eigendom van waterstofopslagfaciliteiten en waterstofterminals, alsmede van distributie-, transport- en opslaginstallaties voor aardgas, biogas, elk gas dat hoofdzakelijk bestaat uit methaan, waaronder biomethaan, en elektriciteit beheerd te worden in afzonderlijke juridische entiteiten of in een gescheiden boekhouding, los van de waterstoftransportactiviteiten (horizontale ontvlechting). Dit ontwerp van decreet biedt een basis voor deze onafhankelijkheidseisen. De meer gedetailleerde invulling van deze ontvlechtingscriteria zullen voorzien worden in het besluit van de Vlaamse Regering.

Naast een regelgevend kader voor het waterstofdistributienet, voorziet dit ontwerp van decreet eveneens in een verschillend regelgevend kader voor gesloten distributienetten voor waterstof, directe leidingen voor waterstof en privé-distributienetten voor waterstof.

De rechtsfiguur van een *gesloten distributienet voor waterstof* maakt het mogelijk voor een beperkt aantal ondernemingen die deel uitmaken van een geïntegreerd exploitatieproces of een geïntegreerd productieproces om binnen een geografisch afgebakende industriële locatie verder samen te werken rond de uitwisseling van waterstof via leidingen. Vandaag wordt waterstof (inclusief bijproduct uit o.a. chloorproductie) reeds als grondstof en energiedrager uitgewisseld tussen bedrijven binnen industriële sites, waarbij de waterstofproductie vaak plaatsvindt dichtbij de vraag. Zo kan waterstof geproduceerd door één of meerdere ondernemingen worden gebruikt in een productieproces van één of meerdere andere ondernemingen. Voor deze geïntegreerde productieprocessen wordt daarom (naast de rechtsfiguur van de directe leidingen voor waterstof) voorzien in een aparte rechtsfiguur, nl. het gesloten distributienet voor waterstof.

Een *directe leiding voor waterstof* verbindt één waterstofproducent rechtstreeks met één afnemer van waterstof, verschillend van de waterstofproducent.

Een *privédistributienet voor waterstof* betreft een restcategorie: alles wat niet tot het 'publieke' waterstofdistributienet behoort, dat niet aangeduid is als gesloten distributienet voor waterstof of geen toegelaten directe leiding voor waterstof is, is een privédistributienet voor waterstof. De aanleg en het beheer van een privédistributienet voor waterstof dat de grenzen van de eigen site overschrijdt is principieel verboden. Hierop wordt een uitzondering voorzien voor de bestaande privédistributienetten voor waterstof.

Gelet op de aanwezigheid van *bestaande waterstofleidingen of -netten* in het Vlaamse Gewest, d.w.z. waterstofleidingen of -netten die in dienst genomen zijn vóór een bepaalde referentiedatum, welke de Vlaamse Regering bepaalt conform de Europese verplichtingen ter zake, voorziet dit ontwerp van decreet, conform de algemene benadering van het gaspakket, in een uitzonderingsregime ten aanzien van deze waterstofinfrastructuur. Hieronder vallen bestaande privédistributienetten voor waterstof, bestaande gesloten distributienetten voor waterstof en bestaande directe leidingen voor waterstof die de grenzen van de eigen site overschrijden. Dit uitzonderingsregime dient om (1) rekening te houden met het feit dat deze bestaande infrastructuur gefinancierd en gebouwd werd en geopereerd wordt als onderdeel van de bedrijfsactiviteit, (2) de beheerders ervan in staat te stellen hun lopende contracten te blijven naleven en (3) de ontwikkeling van de waterstofmarkt en het waterstofdistributienet niet te belemmeren. Deze bestaande waterstofleidingen of -netten worden aan een beperkte regulering (bv. het opvolgen van waterstofemissies) onderworpen, zolang deze waterstofleidingen of -netten (1) niet connecteren met een waterstofnetwerk van een andere beheerder dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, (2) slechts beperkt uitbreiden en (3) hun vrijstellingen geen nadelige gevolgen hebben voor de mededinging of de ontwikkeling van de waterstofinfrastructuur of -markt. De VREG heft de toelating van bestaande waterstofleidingen of -netten op indien niet meer aan de criteria van de definities of aan de strikte voorwaarden voldaan is of wanneer de VREG oordeelt dat er een risico bestaat dat de mededinging wordt belemmerd of de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt nadelig wordt beïnvloed.

De aanleg en het beheer van *nieuwe privédistributienetten voor waterstof* die de eigen site overschrijden is principieel verboden. De bestaande privédistributienetten voor waterstof zijn op maat ontworpen in functie van de bestaande (industriële) vraag (o.a. minimale drukgarantie, flexibiliteit, waterstofkwaliteitsvereisten, omvang van de benodigde levering) en zijn een substituut voor on-site productie. Deze infrastructuur is dan ook meer dan alleen pijpleidingen. Het betreft een onderling verbonden geheel van installaties waar de productie-installaties een essentieel onderdeel van uitmaken. Het verregaand reguleren van deze bestaande, particuliere waterstofleidingen zou de levering voor lokale industriële afnemers in gevaar kunnen brengen. Bovendien kunnen deze bestaande waterstofleidingen vanwege hun beperkte transportcapaciteit en contractuele leveringsverplichtingen niet of amper bijdragen aan de verdere ontwikkeling van een Vlaamse waterstofmarkt waarbij grote waterstofvolumes getransporteerd zullen moeten worden. Daarom voorziet dit ontwerp van decreet dan ook in een uitzonderingsregime voor bestaande privédistributienetten voor waterstof, zoals hierboven verder toegelicht. Echter is het niet wenselijk voor de totstandkoming van een geïntegreerde, level-playing-field waterstofmarkt dat er zich een uitgebreid, parallel privédistributienet voor waterstof, waarbij de beheerder niet de verplichtingen zou hebben van de waterstofdistributienetbeheerder (onder meer ontvlechtigingsvereisten en het garanderen van derdentoegang), ongelimiteerd kan blijven ontwikkelen. Daarom is de aanleg en het beheer van nieuwe privédistributienetten die de eigen site overschrijden, met uitzondering van de toegelaten beperkte uitbreidingen van bestaande infrastructuren (zie hierboven), principieel verboden.

De aanleg en het beheer van *nieuwe gesloten distributienetten voor waterstof* die de eigen site overschrijden is toegestaan na voorafgaande goedkeuring door de VREG, waarbij de VREG moet oordelen of de strikte voorwaarden waaraan een gesloten distributienet voor waterstof moet

voldoen, voldaan zijn. Deze strikte voorwaarden hebben hoofdzakelijk betrekking op het samenwerkingsverband in het kader van een geïntegreerd productie- of exploitatieproces en beogen een goede balans te vinden tussen de nood aan enerzijds een uitzonderingsregime voor dergelijke geïntegreerde, industriële processen en anderzijds de ontwikkeling van een goed functionerende en liquide waterstofmarkt. Om de samenwerking van verschillende ondernemingen in dergelijke geïntegreerde exploitatie- of productieprocessen niet te verhinderen of nodeloos te verzwaren, voorziet dit ontwerp van decreet in een kader met beperkte regulering voor deze gesloten distributienetten voor waterstof, waarbij de betrokken partijen een grote mate van vrijheid hebben om zelf de modaliteiten van deze samenwerking te bepalen. In het licht van het fundamentele uitgangspunt van deze rechtsfiguur (samenwerking van verschillende ondernemingen in het kader van een geïntegreerd productieproces of geïntegreerd exploitatieproces) wordt er gekozen voor een systeem van onderhandelde nettoegang. Conform de algemene benadering van het gaspakket, moet de beheerder van een gesloten distributienet voor waterstof zich wel houden aan de vereisten van horizontale ontvlechting: de verschillende activiteiten worden beheerd in afzonderlijke juridische entiteiten of in een gescheiden boekhouding. De VREG heft de toelating van een gesloten distributienet voor waterstof op indien niet meer aan de criteria van de definitie of aan de strikte voorwaarden voldaan is of wanneer de VREG oordeelt dat er een risico bestaat dat de mededinging wordt belemmerd of de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt nadelig wordt beïnvloed.

De aanleg en het beheer van *nieuwe directe leidingen voor waterstof* die de eigen site overschrijden is slechts toegestaan na een voorafgaande toelating van de VREG, waarbij de VREG moet oordelen of de voorwaarden voor het verkrijgen van de toelating voldaan zijn. Zo houdt de VREG bij het verlenen van deze toelating onder meer rekening met een eventuele weigering tot aansluiting op het waterstofdistributienet of de afwezigheid van een aanbod tot aansluiting onder redelijke economische en technische voorwaarden. Directe leidingen stellen ondernemingen die waterstof produceren immers in staat om zuiver private infrastructuur te bouwen en beheren. Hierdoor dreigen kostbare middelen (en schaafeffecten) verloren te gaan, waardoor inefficiëntie (op niveau van de maatschappij) een reëel risico is. Waar technisch en economisch mogelijk moet de infrastructuur van het waterstofdistributienet zoveel mogelijk worden gebruikt om dergelijke inefficiënties en het ondermijnen van de business case van het waterstofdistributienet te vermijden. Conform de bepalingen van de algemene benadering van het gaspakket dient de beheerder van een directe leiding voor waterstof te voldoen aan de vereisten van horizontale ontvlechting (gescheiden juridische entiteit/gescheiden boekhouding). Voor directe leidingen voor waterstof wordt er echter geen regime van toegang van derden voorzien. Directe leidingen voor waterstof verbinden één waterstofproducent met één afnemer van waterstof, verschillend van de waterstofproducent. Een uitgewerkt regime voor toegang van derden zou, in dit specifieke geval, dus weinig zin hebben. De VREG heft de toelating van een directe leiding voor waterstof op indien niet meer aan de criteria van de definitie of aan de voorwaarden voldaan is of wanneer de VREG oordeelt dat er een risico bestaat dat de mededinging wordt belemmerd of de efficiënte inzet van waterstofinfrastructuur of de ontwikkeling van de waterstofmarkt nadelig wordt beïnvloed.

De VREG is belast met het toezicht op en de regulering van de markt voor de distributie van waterstof via leidingen volgens de bepalingen van dit ontwerp van decreet. De rol van de regulator is geïnspireerd op de rol die hij vandaag reeds speelt in de elektriciteits- en aardgasmarkt.

De Europese Unie rekent sterk op de waterstofeconomie om de transitie naar een klimaatneutrale samenleving te realiseren. Koolstofarme waterstof zal, in combinatie met hernieuwbare energie en energie-efficiëntie maatregelen, een belangrijke hefboom zijn om een Vlaamse bijdrage aan de Europese klimaatdoelstellingen te realiseren. Om het Vlaamse beleid ter ondersteuning van het gebruik van waterstof te kunnen monitoren en teneinde te kunnen voldoen aan Europese rapporteringsverplichtingen, wordt de Vlaamse Regering dan ook gemachtigd om rapporteringsverplichtingen op te leggen aan elke beheerder van een waterstofleiding of -net in het Vlaams Gewest en aan elke gebruiker, producent en leverancier van waterstof.

Bij de herziening van de energiestatistieken, die betrekking hebben op de jaarlijkse, maandelijks en korte termijn rapportages, is het rapporteren van waterstofgegevens opgenomen in Verordening (EU) 2022/132 van de Europese Commissie van 28 januari 2022. Deze verordening wijzigt Verordening (EG) nr. 1099/2008 van het Europees Parlement en de Raad betreffende energiestatistieken. Met ingang van 2025 zijn de lidstaten verplicht om de waterstofgegevens van het voorgaande kalenderjaar in een aparte balans aan Eurostat te rapporteren. Een voorlopige Excel-template werd opgesteld en zal worden getest door enkele lidstaten (waaronder België-FOD Economie). Deze zeer uitgebreide template omvat onder andere productie, invoer/uitvoer, voorraden, transformatie en verbruik per sector.

Hoewel dit ontwerp van decreet de leidende beginselen en de grote lijnen voor waterstofdistributienetten op het grondgebied van het Vlaamse Gewest wettelijk verankert om een stabiel kader op lange termijn te bieden, zal de meer gedetailleerde invulling van deze beginselen in het besluit van de Vlaamse Regering en in de beslissingen van de regulator zorgen voor voldoende flexibiliteit om dit regelgevingskader te laten evolueren naargelang van de ontwikkeling van de waterstofmarkt.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Wat de artikelsgewijze bespreking van het ontwerpdecreet betreft, wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet, die als bijlage bij deze nota gaat.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën (TM/2023002236) werd bekomen op 9 juni 2023 en gaat als bijlage 3.

Het begrotingsakkoord werd bekomen op 3 juli 2023 en gaat als bijlage 4. Het akkoord bevat de voorwaarde dat:

- de budgettaire impact wordt opgevangen binnen de beschikbare refertekredieten en niet kan leiden tot een budgettaire meervraag;
- het akkoord van de minister van Bestuurszaken bekomen wordt overeenkomstig de afspraken van 9 september 2022 voor mogelijke afwijkingen op de binnen de Vlaamse regering afgesproken personeelsbesparing (VR 2022 0909 MED.0324/1).

De nodige weddekredieten en werkingsmiddelen voor de voorgestelde personeelsuitbreiding bij het VEKA kunnen worden gecompenseerd op begrotingsartikelen van de begroting Energie (QE0/1QE-E-2-KA/WT en QE0/1QE-E-2-KB/WT).

B. ESR-TOETS

Het voorliggende ontwerp van decreet heeft geen impact op de ESR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De verdere implementatie van het voorliggende decreet heeft rechtstreekse impact op het personeel

van de Vlaamse overheid.

De verdere implementatie van het voorliggende decreet zal nauw samenlopen met het ontwerp van decreet over het vervoer van koolstofdioxide via pijpleidingen in het Vlaamse Gewest dat op 31 maart 2023 principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Beide nieuwe decreten geven basisinvulling aan beleidskaders voor nieuw ontstane bevoegdheden en zullen bijkomend personeel bij het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) vergen.

In beide decreten wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om nog nadere uitvoeringsbesluiten uit te vaardigen die nog concreet moeten worden uitgewerkt.

Daarnaast kan het Vlaamse waterstofbeleid en het Vlaamse beleid inzake koolstofafvang, hergebruik en opslag (CCUS) waarvan de distributie van waterstof en het vervoer van koolstofdioxide via pijpleidingen een onlosmakelijk onderdeel uitmaken, niet los worden gezien van de Europese en internationale beleidscontext, die gezien de recente ontwikkelingen véél intensiever is geworden dan voorheen, en een nabijere opvolging vereist.

Deze bijkomende taken worden ingeschat op 4 VTEs niveau A adjunct van de directeur vanaf 2024.

De bijkomende taken omvatten onder andere:

- Verdere uitwerking en concrete implementatie van de basisdecreten over de distributie van waterstof en het vervoer van koolstofdioxide via pijpleidingen in het Vlaamse Gewest (1 VTE)
 - o Organiseren van publieksconsultaties en stakeholderoverleg in het kader van de voorbereiding en implementatie van regelgeving (decreet, besluit van de Vlaamse Regering en eventuele MB's).
 - o Verdere uitwerking van de decreten via uitvoeringsbesluiten en eventuele MB's.
 - o Evaluatie van aanvragen en voorbereiding besluitvorming Vlaamse Regering voor (hernieuwde) aanwijzing van waterstofdistributienetbeheerders, beheerders van lokale clusters en vervoersnetwerken voor koolstofdioxide.
 - o Voorbereiden dossiers voor de Vlaamse Regering voor de goedkeuring van ontwikkelingsplannen van waterstofdistributienetbeheerders, beheerders van lokale clusters en vervoersnetwerken voor koolstofdioxide, en indien nodig het voorbereiden van beslissingen van de Vlaamse Regering tot verplichte ontwikkeling van de verschillende netwerken.
 - o Voorbereiden van dossiers voor de Vlaamse Regering tot goedkeuring van kwaliteitsnormen die worden voorgesteld door waterstofdistributienetbeheerders, beheerders van lokale clusters en vervoersnetwerken voor koolstofdioxide.
 - o Voorbereiden van het evaluatierapport omtrent de beleidskaders voor het Vlaams Parlement indien van toepassing.
 - o Verwerken van de rapportering van de bedrijven aan het VEKA via uit te werken rapporteringstools en verwerking van de aangeleverde data.
- Opvolgen, omzetten en uitvoeren van CCS- en CCU-aspecten van het EU emissiehandelssysteem (0,5 VTE)
 - o Opvolging van de verschillende overlegfora op Europees niveau (Technical Working Group MRVA, TF CCUS onder het Compliance Forum).
 - o Implementatie van monitorings-, rapporterings-, verificatie- en inleververplichting van CCS en CCU in het kader van Richtlijn 2003/87/EC.
 - o Uitwerking van wijzigingen aan het CCS en CCU kader als gevolg van de wijziging van Richtlijn 2003/87/EC in het kader van het Fit for 55-pakket.
- Opvolgen, omzetten en uitvoeren van het Europees beleid inzake waterstof, CCS en CCU (1,5 VTE)
 - o Opvolgen van de voorbereiding van de CCUS-strategie van de Europese Commissie.
 - o Invulling van de rapporteringsverplichtingen onder de REDIII-richtlijn inzake RFNBO (o.a. waterstof) uit hernieuwbare energie conform Eurostat-voorwaarden. Het rapporteren van waterstofdata werd geïntroduceerd bij de Verordening (EU) 2022/132

van de Europese Commissie van 28 januari 2022 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1099/2008 van het Europees Parlement en de Raad betreffende energiestatistieken, wat de uitvoering van de herzieningen van de jaarlijks, de maandelijks en de maandelijks op korte termijn in te dienen energiestatistieken betreft. Vanaf 2025 zijn de lidstaten verplicht over de waterstofdata van het vorige kalenderjaar aan Eurostat te rapporteren in een aparte balans. De template omvat onder andere productie, invoer/uitvoer, voorraden, transformatie en verbruik per sector. Het betreft onder meer statistieken over waterstof inzake productie, vervoer, import, export en verbruik van waterstof in verschillende vormen (groen, grijs, low carbon,...).

- Invulling van rapporteringsverplichtingen onder de CCS-richtlijn.
- Rapportering i.v.m. veiligheid en klimaatimpact volgens de Europese vereisten (o.a. het EU-gaspakket dat o.m. waterstoflekdetectie voorschrijft).
- Opvolging van de impact van de productie en het gebruik van RFNBO op de klimaatdoelstellingen, (internationale) studies over klimaat- en duurzaamheidsimpacten, ontwikkelen van aangewezen (internationale) randvoorwaarden.
- Standpuntbepalingen voorbereiden over de wetgevende voorstellen die voortvloeien uit de CCUS-strategie (o.a. herziening van de CCS-richtlijn), de European Hydrogen Ban, de Net Zero Industry Act, en dergelijk meer.
- Standpuntbepalingen voorbereiden over doelstellingen, beleid en certificatie van de getransporteerde waterstof (groen, grijs, low-carbon,...), over de in opmaak zijnde delegated acts inzake de voorwaarden voor groene en low-carbon waterstof en berekeningsmethodiek van broeikasgasvoorwaarden voor groene en low-carbon waterstof.
- Opvolgen van het internationaal beleid inzake waterstof, CCS en CCU (0,5 VTE)
 - Opvolging van de verschillende overlegfora over CCS en CCU, zoals het Zero Emissions Platform (ZEP).
 - Deelname aan internationale organisaties rond CCUS (bv. de North Sea Basin Task Force).
 - Deelname aan bilaterale werkgroepen rond CCS (bv. tussen België en het Verenigd Koninkrijk).
 - Onderhandelen en opvolgen van bilaterale akkoorden inzake transport van CO₂, in het kader van het Londen Protocol (bv. met Denemarken, Nederland, Noorwegen, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk).
 - Opvolging van ontwikkelingen inzake de (infrastructuur voor) import van waterstof.
 - Opvolgen van waterstofbeleid in fora als Waterstof Industrie Cluster, Waterstof Import Coalitie, Waterstof.net, pentalateraal forum etc.
- Uitwerken van informatieluik op VEKA-website, beantwoorden van vragen van de verschillende stakeholders, communicatie-acties, publicatie van de beschikbare data op de website (0,5 VTE).

Het totaal vereiste weddekrediet voor 4 VTE niveau A (adjunct van de directeur bedraagt op jaarbasis 312.000 euro. De werkingskosten bedragen 21.000 euro (5250 euro per kop).

Er moet ook een budget worden voorzien voor (eenmalige) investeringskosten van 14.000 euro (3500 euro per kop).

De nodige weddekredieten en werkingsmiddelen voor de voorgestelde personeelsuitbreiding bij het VEKA kunnen worden gecompenseerd op begrotingsartikelen van de begroting Energie (QE0/1QE-E-2-KA/WT en QE0/1QE-E-2-KB/WT).

Het akkoord van de minister voor bestuurszaken voor voorliggende nota werd bekomen op 5 juli 2023. Dit akkoord is als bijlage 5 toegevoegd.

De minister van Bestuurszaken verleent zijn akkoord met de recurrente personeelsuitbreiding met 4 VTE zoals hierboven weergegeven bij het VEKA, op voorwaarde dat deze uitbreiding gecompenseerd wordt en reeds in voorliggende ontwerpnota wordt aangeduid welke entiteiten deze personeelsleden zullen compenseren.

De minister van Bestuurszaken merkt op dat, ondanks dat de besparingsdoelstellingen in uitvoering van het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 per minister vastgelegd werden, conform de mededeling van 9 september 2022 (VR 2022 0909 MED.0324), de Vlaamse Regering bepaalde afwijkingen op de lopende personeelsbesparing kan toestaan op gemotiveerde vraag van de bevoegde vakminister. Indien de Vlaamse Regering hiervan voor dit dossier gebruik wenst te maken, dient het dossier in lijn gebracht te worden met de interne afspraken die hieromtrent gemaakt zijn.

Gelet op de bovenstaande opmerkingen van de minister van Bestuurszaken wordt de vraag om personeelsuitbreiding in het kader van voorliggend ontwerpdecreet geschrapt. Het personeelsvraagstuk zal terug opgenomen worden naar aanleiding van de behandeling van de uitvoeringsbesluiten die inzake koolstofdioxide en waterstof nog zullen worden uitgewerkt.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- Personeel: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeel van de lokale besturen.
- Werkingsuitgaven: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de werkingsuitgaven van de lokale besturen.
- Investerings en schulden: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de schuld van de lokale besturen.
- Ontvangsten: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de ontvangsten van de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het ontwerpdecreet zal voor advies worden voorgelegd aan de SERV, de Minaraad en de VREG, met het verzoek hun advies te verstrekken binnen een termijn van dertig dagen.

Na de tweede principiële goedkeuring zal het ontwerpdecreet voor advies aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State worden voorgelegd. Na de definitieve goedkeuring volgt de parlementaire behandeling.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de invoering van een regulerend kader voor waterstofdistributienetten en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de SERV, de Minaraad en de VREG, met het verzoek hun advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de invoering van een regulerend kader voor waterstofdistributienetten;
2. Memorie van toelichting;
3. Advies van de Inspectie van Financiën d.d. 9 juni 2023;
4. Begrotingsakkoord d.d. 3 juli 2023;
5. Akkoord van de minister van Bestuurszaken.